

nieuwe boeken, rapporten, verslagen e.d.

Natuurbeleidsplan/Beleidsvoornemen

In mei 1989 is door het ministerie van Landbouw en Visserij aan de Tweede Kamer een Beleidsvoornemen inzake het Natuurbeleidsplan gezonden. Een gediscrimineerd aantal organisaties heeft het voornemen ter commentariëring toegezonden gekregen. Gezien de inhoud van het voornemen is het beslist gewenst dat een groter publiek hiervan kennis kan nemen. Het voornemen beslaat een periode van dertig jaar terwijl voor het Nationaal Milieubeleids Plan twintig jaar is uitgetrokken. Bovendien lijkt het er op dat de voornemens voor een ecologische hoofdstructuur niet meer aan de orde zijn. Veeleer is er sprake van clustervorming waarbij het grootste deel van Nederland min of meer voor de maakbare natuur. Wanneer wij naar de vogelsoorten kijken waarvoor soortenbeschermingsplannen gemaakt worden (Lepelaar, Kerkuil, ganzen, Ijsvogel, Patrijs, Kraanvogel, Korhoen), dan lijkt de aaibaarheidsfactor een belangrijke overweging in de keuze te zijn geweest. Of wellicht belangen zoals die van landbouw, jacht en recreatie? Mogelijk is wilens en wens de EG-Vogelrichtlijn buiten dit beleidsvoornemen gehouden en zal het plan wederom in de tijd worden vooruitgeschoven. De, in de maak zijnde, habitatrictlijn van de EG is eveneens niet als factor in de plannenmakerij opgenomen zodat er alles bij elkaar genomen weer voldoende redenen te vinden zijn om het geheel te laten herschrijven. Het grote aandeel dat, wederom, toebedacht wordt aan vrijwilligers is tekenend voor de 'bezorgdheid' van onze overheid voor het wel en wee van onze leefomgeving.

Pierre Maréchal

Ministerie van Landbouw & Visserij: Natuurbeleidsplan. Beleidsvoornemen. Met figuren en kaarten, 179 bladzijden (1989). Uitg. SDU uitgeverij. ISBN 9012 06252 7. 's-Gravenhage. Prijs f49,50 Rechtstreeks bestelbaar: 070-3 789 880

Mestwetgeving bedreigt weidevogels

De voorstellen voor de nieuwe mestwetgeving dreigen de milieuproblemen af te wentelen op de weidevogels. Dit stellen Vogelbescherming en het Centrum Landbouw en Milieu (CLM) in het rapport 'Mestwetgeving en weidevogels: knelpunten en oplossingen', dat 12 juni 1990 werd aangeboden aan minister Braks van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Op 1 januari 1991 treedt de zogenaamde tweede fase van de mestwetgeving in werking. In deze fase vindt gefaseerd een aanscherping plaats van het huidige beleid. Dit zal er in 1955 volgens de huidige voorstellen onder andere toe moeten leiden dat tussen 1 september en 1 februari geen mest wordt uitgereden en dat de mest bij aanwending direct wordt ondergewerkt.

Uit het rapport, dat door het Centrum Landbouw en Milieu (CLM) in opdracht van Vogelbescherming is opgesteld, blijkt dat ten opzichte van de huidige situatie met name in de minder draagkrachtige veenweidegebieden veel meer mest in het vroege voorjaar zal worden uitgereden en dat

de hierbij gehanteerde onderwerktechnieken de-sastreuze gevolgen kunnen hebben voor broedende weidevogels. Beide organisaties vinden dat mestaanwending moet plaatsvinden vóór het broedseizoen. Dit is niet alleen gunstig voor het milieu maar ook voor weidevogels. Vogelbescherming en het Centrum Landbouw en Milieu (CLM) bepleiten dan ook een krachtig stimuleringsbeleid in deze richting, waarbij naast extra voorlichting ook de ontwikkeling en aanschaf van aangepaste onderwerkapparatuur mogelijk worden gemaakt, waarmee voor het broedseizoen ook op de minder draagkrachtige gronden mest kan worden aangewend. Het Centrum Landbouw en Milieu verwacht veel van een dergelijk stimuleringsbeleid. Vogelbescherming stelt dat als dit stimuleringsbeleid niet binnen enkele jaren van de grond komt en aanslaat er op het moment dat de onderwerkplicht ook voor de veenweidegebieden gaat gelden (1994), een extra uitrij-verbod in de broedperiode (22 maart - 15 mei) moet komen.

■ Centrum Landbouw en Milieu, Oude Gracht 197, 3511 NG Utrecht, 030 - 322 481.

Effecten luchtverontreiniging op natuurwaarden in Zuid-Holland

Inmiddels is heel wat bekend over de effecten op natuurwaarden in oostelijk gelegen delen van Nederland. Over de effecten in West-Nederland is minder bekend maar wel voor de hand liggend. In opdracht van de provincie Zuid-Holland is door Bart van Tooren een pilot-study verricht. Hoewel het rapport in hoofdzaak gaat over vegetaties zal het duidelijk zijn dat er voor het vogellevens ook consequenties aan de luchtverontreiniging zijn verbonden. Een aan te bevelen rapport.

Tooren, Bart van: Effecten van luchtverontreiniging op natuurwaarden in Zuid-Holland, 44 bladzijden met literatuuropgave. Uitgave: Provincie Zuid-Holland, Bureau Natuur, Koningskade 1, 2596 AA Den Haag.

Voorjaarstrek van Rosse Grutto

De voorjaarstrek van Rosse Grutto's van hun overwinteringsgebied op de Banc d'Arguin in Mauretanië naar de Nederlandse Waddenzee wordt beschreven aan de hand van wegtrekwaarnemingen en vangstgegevens verzameld op de Banc d'Arguin, en vangst- en telresultaten uit de Paesenserpolder aan de Friese Waddenzee-kust. Het laatste gebied wordt door de Rosse Grutto's als pleisterplaats gebruikt voordat ze vertrekken naar hun Siberische broedgebieden. Aangezien de biometrie van de vogels en de seks-ratio's op beide plekken sterk overeenkomen, er twee op de Banc d'Arguin gekleurmerkte Rosse Grutto's enkele weken later in de Paesenserpolder werden teruggezien, en de timing van vertrek van de Banc d'Arguin en aankomst in de Paesenserpolder zo mooi op elkaar aansluiten, is het vrijwel zeker dat wij in beide gebieden met de zelfde populatie te maken hebben. Op de Banc d'Arguin beginnen de Rosse Grutto's in de eerste helft van maart met opvetten. De manne-

tjes nemen dan tot hun vertrek naar het noorden (rond 26 april) met ongeveer 2,8 g/dag in gewicht toe. In de Waddenzee neemt hun gewicht van aankomst (29 april) tot vertrek (31 mei) toe met 5,6 g/dag. Deze gewichtstoenames bestaan voor de helft uit vet (droog en energierijk) en voor de andere helft uit vet-vrij lichaamsgewicht (nat en energie-arm), dat voornamelijk uit (spier-)eiwit bestaat. Aangezien wij zowel het wegtrekgewicht als het aankomstgewicht van de Rosse Grutto's aardig kunnen schatten, hebben wij geprobeerd een energiebudget op te stellen voor de nonstop vlucht van 4300 km (langs de kortste afstand; de grootcirkelroute) van de Banc d'Arguin naar de Waddenzee. Wij nemen daarbij aan dat de Rosse Grutto's in staat zijn steeds die hoogte te vinden waar zich de meest gunstige (rug-)winden bevinden, tot op 5,5 km hoogte. Tijdens de trekperiode profiteren ze dan gemiddeld van een wind van 18 km/uur in de rug. Dat scheelt nogal op een eigen vliegsnelheid van 57 km/uur.

Met een gemiddelde grondsnelheid van 57 + 18 = 75 km/uur hebben de Rosse Grutto's 57,3 uur nodig om 4300 km af te leggen. Tijdens deze vlucht verliezen de mannetjes naar schatting zo'n 136 g lichaamsgewicht. Wij schatten het energieverlies tijdens de trek op 3163 kJ. Gedeeld door 57,3 uur komen wij uit op een schatting van de vliegkosten voor mannelijke Rosse Grutto's van 55 kJ/uur. Dat is laag vergeleken met de vliegkosten-schattingen die wij op grond van de literatuur maakten, wat betekent dat als de Rosse Grutto's niet van de gunstige winden in de hogere luchtlagen gebruik zouden maken, ze meer uren in de lucht zijn en wij tot een onacceptabel lage schatting voor de vliegkosten zouden komen. Dit houdt in dat Rosse Grutto's er alleen in slagen om in het voorjaar de reis van de Banc d'Arguin naar de Nederlandse Waddenzee nonstop te volbrengen door van de rugwinden gebruik te maken. De reden dat Rosse Grutto's toch naar West-Afrika reizen om daar te overwinteren wordt bediscussieerd aan de hand van een vergelijking van de totale energie-jaarbudgetten van Rosse Grutto's die in West-Europa blijven en zij die naar West Afrika gaan. De vogels die in Afrika overwinteren zijn energetisch waarschijnlijk wat 'goedkoper' uit en besteden ongeveer de helft van hun jaarbudget aan reiskosten. Rosse Grutto's die hier achterblijven besteden ongeveer de helft van hun jaarlijkse inkomen aan 'stookkosten', om bij ons de koude winter door te komen.

Dit is de samenvatting van een in Fries gesteld artikel 'Bytanke by Peazens-Moddergat: oer de foarjierstrek fan reade skriezen' in 'Vanellus XLIII, nummer 2 : 31-39, maart-april 1990.

■ J. Jukema, Haerdawei 44, 8854 AC Oostbierum & T. Piersma, Zoologisch Laboratorium, Rijksuniversiteit Groningen, postbus 14, 9750 AA Haren & NIOZ, postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel.

Praktijkmap Natuurontwikkeling

In het kader van de provinciale campagne Natuurontwikkeling in Overijssel 1988/1989/1990 is door de Natuur en Milieu Federatie Overijssel en door veel instanties meegewerkt. De bedoeling is dat

de map voortdurend wordt aangevuld met nieuwe gegevens. De map is praktijkgericht en overzichtelijk en instructief samengesteld. Onderwerpen zoals biotopen, soorten en technische maatregelen worden afzonderlijk behandeld. De prijs is echter wel erg hoog maar serieuze vrijwilligers kunnen een flinke korting krijgen.

P.M.

Driessen, N & R. Hoeve (red.): Praktijkmap Natuurontwikkeling. Veel originele illustraties, literatuuropgave en trefwoordenregister. Het aantal bladzijden hangt af van de verdere ontwikkelingen. Uitgave: Natuur & Milieu Federatie Overijssel, Thorbeckegracht 22, 8011 VM Zwolle. Prijs f 65,-. Voor leden van vrijwilligersorganisaties f 35,-, 038 - 217 166

Geen sterke groei van ekster- en kraaienpopulatie

Geruchten over een stijging van het aantal kraaien en Eksters zijn lang niet altijd op feiten gestoeld. Dikwijls is het meer de vader van de gedachte! Daarom is het heel nuttig dat vogel liefhebbers, individueel of in verenigingsverband, over een reeks van jaren tellingen verrichten. Zo heeft de Vogelwerkgroep Niedorp tussen 1984 en 1989 binnen de gemeente de nesten geteld van Ekster en Zwarte Kraai (jaarverslag 1989, bladzijde 19). De resultaten van die tellingen zijn als volgt:

	Aantal nesten	
	Ekster	Zwarte Kraai
1984	155	39
1985	192	50
1986	193	43
1987	132	38
1988	155	50
1989	139	66

Uit de cijferreeks blijkt dat althans binnen de gemeente Niedorp het aantal Eksters en kraaien beslist niet de pan uitrijst: de cijfers fluctueren enigszins.

H.P.G.

Predatie door meeuwen op eidereendkuikens

De broedplaatsen van de Eidereend liggen in ons land in of in de omgeving van meeuwenkolonies, vooral bij die van de Zilvermeeuw.

Hoewel het broedsucces van de Eidereend relatief groot is en weinig verschil toont door de jaren heen is het opgroeisucces van de kuikens zeer variabel. In sommige jaren kan in de eerste tien dagen na het uitkomen wel 99% van de kuikens verdwijnen. Deze worden dan meestal door Zilvermeeuwen opgegeten, ofschoon ook wel dode kuikens op de rustplaatsen worden gevonden. Uit waarnemingen blijkt dat de Zilvermeeuwen bijna uitsluitend kuikens pakken, die niet of niet snel genoeg reageren op de alarmsignalen van de wijfjes. Het aantal meeuwen en het gedrag van de eiderwijfjes, blijkt in jaren met hoge en lage kuikensterfte weinig te verschillen. Verondersteld wordt daarom dat het verschil in sterfte

toegeschreven zou kunnen worden aan een verschil in gedrag van de kuikens.

Recent onderzoek en de daaraan verbonden proeven hebben nu aangetoond dat in de jaren dat de meeuwen bijna 100% van de kleine kuikens opaten, de kuikens door voedselgebrek waren verzwakt en in feite reeds stervende waren. Veel kuikens die vanaf kort na het uitkomen op plekken bleven waar regelmatig voedsel te vinden was, werden niet opgegeten door de meeuwen en groeiden tot vliegvlugge eenden op, ondanks het feit dat de meeuwen veel talrijker waren dan de eiderkuikens.

C. Swennen (1989): Gull predation upon Eider *Somateria mollissima* ducklings: destruction or elimination of the unfit? *Ardea* 77 (1): 21-45.

De kleine vogelgids

Dit uit het Zweeds vertaalde kinderboek (vanaf 7 jaar) behandeld zo'n 35 vogelsoorten die wij in de tuin kunnen zien, in het park of langs onze wegen. Elk soort is goed in kleur afgebeeld. Bovendien wordt er wat verteld over de vogelsoorten, de veren en de rui, eieren en jongen, de zang en de vogeltrek. Voor de onze jonge aspirant-vogelvriendjes en vriendinnen een uitstekend boekje om de interesse voor onze in het wild levende vogels verder aan te wakkeren.

Lars Klinting: De kleine vogelgids. 51 bladzijden, vele kleurafbeeldingen getekend door de auteur. Oorspronkelijke titel 'Förste fågelboken'. Vertaling Marijke Haagsma. (1990). Uitgegeven in samenwerking met 'Natuurmonumenten'. Uitg. Ploegsma, postbus 19857, 1000 GW Amsterdam, 020 - 262 907. Prijs f 17,90.

Jaarbericht 'Het Liesveld'

In februari 1990 verscheen Jaarbericht nummer 17 van het ooievaarsdorp 'Het Liesveld'. In 1989 was het twintig jaar geleden dat het ooievaarsproject werd gestart met de bouw van 'Het Liesveld'. Vijf jaar later vloog hier het eerste paar vrij rond en bracht drie jongen groot. In 1989 vlogen op 'Het Liesveld' en de inmiddels twaalf 'buitenstations' 79 paren vrij rond die voor in totaal 188 jongen zorgden. Hiervan zijn 144 jongen vrij vliegend, waarvan 25 exemplaren niet geringd konden worden.

In september 1989 werd het twaalfde buitenstation te Rossum, Gelderland (04182 - 2371) geopend. Daar zijn nu tien 'grondooievaars' en twee paren in vliegkooien, die volgens plan in 1991 vrijgelaten kunnen worden om daar in de omgeving tot broeden te kunnen komen.

De volgende buitenstations werden reeds eerder opgericht: Herwijnen (04188-1658), 'Eibertshiem', Eernewoude (05117-9226), Zegveld (03489-736), 'De Lokkerij', De Wijk (05224-2291), 't Zand, Gorsel (05759-2241), 'Het Doove Gat', Haastrecht (01821-1892), 'Hanneke', Leek (05945-12 230), Spanga (05618-414), 'De Eng', Ommeren (03443-1566), 'De Aarhorst', Alphen aan den Rijn (01720-22 568), 'De Graverij', Akmarrijp (05668-259).

Sommige buitenstations zijn na afspraak te bezichtigen. Nadere inlichtingen bij de beheerder van het hoofdstation 'Het Liesveld', A.W. Smits, Polderstraat 30, 2695 BA Nieuwpoort, 01843 - 1553.

Lijst van Nederlandse vogelsoorten 1990

Er is een verbeterde uitgave verschenen van de lijst waarover wij in Het Vogelaar 36 (4) : 172 schreven. De nieuwe lijst is bijgewerkt tot 15 februari 1990, waarin alle 427 vogelsoorten en hun ondersoorten staan vermeld die sinds het jaar 1800 in Nederland zijn vastgesteld. De lijst komt overeen met en loopt vooruit op de beslissingen van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Onder elke soort is de avifaunistische status in Nederland genoemd waarbij onderscheid is gemaakt in twaalf mogelijkheden. Interessant zijn de 25 appendices waar de gebruiker met veel plezier in zal kunnen 'grasduinen'. Het is verleidelijk om een aantal appendices hier nader te noemen, maar dat gaat hier helaas te ver. Van belang is in elk geval dat ook de Nederlandse en de wetenschappelijke naamgeving wordt behandeld.

Arnoud B. van den Berg heeft in elk geval gezorgd voor een meest recente lijst, die voor elke vogelaar interessante aspecten heeft.

Door overmaking van f 15,- (exclusief p. & p.) op postgirorekening 3 682 043 ten name van A.B. van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, 023 - 378 024 is de 'List of Dutch Bird Species' - 1990 (45 getypte bladzijden) verkrijgbaar.

De belangrijkste vogelgebieden in Europa

Dit is een zeer belangrijk handboek over de bijna 2400 belangrijke vogelgebieden in Europa. Het begrip Europa is ruim genomen en omvat ook geheel Turkije en veel van de eilanden waarmee men in Europa een band heeft zoals Groenland, Bereneiland, Nova Zembla, Malta, Azoren, enzovoort. Het boek is omvangrijk (bijna 1 kg zwaar) en bestemd voor alle instanties die iets met ruimtelijk ordening, natuurbescherming of vogelbescherming te maken hebben, maar ook voor mensen die werkelijk belangrijke vogelgebieden willen zien of er iets over willen weten.

Alle vogel- en gebiedsinformatie is zeer overzichtelijk ingedeeld. Het boek bevat maar liefst 845 kleinbedrukte bladzijden met overzichten van gebieden per land. Per land is er eerst een bijzonder fraaie afbeelding van een karakteristieke vogel en voorts is er een eenvoudig kaartje waarop de opgenomen gebieden staan aangegeven. Begonnen wordt steeds met algemene informatie over het land zoals topografie, oppervlak, bevolkingsdichtheid, belangrijkste vogels, en de beschermingssystemen. Dit wordt gevolgd door een genummerde lijst met de namen van de gebieden met hun geografische coördinaten en het oppervlak. Ook wordt vermeld of het gebied is beschermd en hoe. Dan volgen een korte omschrijving en een lijst van soorten voor welke soorten het gebied van belang is als broedgebied of als overlevingsgebied buiten de broedtijd. De tekst van de gebieden varieert in lengte tussen enkele regels en driekwart pagina en ook hier is een vaste volgorde voor de gegevens aangehouden, wat het snel opzoeken van de informatie zeer ten goede komt. Het is geen leesboek, maar bij het doornemen vallen je al snel al

lerlei zaken op. Zo trof mij de schrikbarende achteruitgang van de pelikanen op de Balkan of dit nu in het rode relict Albanië of het bij de EEG behorende Griekenland betreft. Ook schrok ik van de omvang van de populaties van de Zeekoet in Spanje en Portugal. Die populaties zijn nog maar uiterst kleine restanten. Daarentegen viel me de stand van sommige stootvogels in Frankrijk weer mee. De enorme aantallen eenden in sommige Russische gebieden zijn ook zeer opvallend. Altemaal heel interessant om dit nu eens allemaal na te pluizen, maar veel te omvangrijk om hier uitgebreid te refereren.

Over het algemeen lijken de vermeldingen accuraat en evenwichtig. Maar uit enkele landen in Oost-Europa ontbreken soms recente gegevens. Voor het Europese deel van de USSR zijn 152 gebieden opgenomen, voor Italië 140 en voor Liechtenstein 2 gebieden. Veel gebieden blijken niet apart te zijn beschermd. Voor Nederland zijn 70 gebieden opgenomen die veelal een beschermde status hebben. In omvang variëren deze gebieden tussen 250.000 ha (Waddenzee) en circa 60 ha (Het Zwin).

Natuurlijk zijn de opgegeven aantallen broed- en trekvogels maar een momentopname, zoiets moet men zien als een indicatie. Soms lijkt de voorkeur wat persoonlijk getint of fout. Op Rottumeroog/Rottummerplaat zouden 1500 Eide-reenden broeden, terwijl het aantal ook in de meest recente gegevens onder de 1000 blijft. Daarentegen wordt voor Vlieland, waar onze oudste en grootste eiderkolonie is met twee- tot drieduizend broedparen, de Eidereenden helemaal niet genoemd, maar het ene paar Velduilen dat er wel eens nestelt is opgenomen. Zo zal er in de buitenlandse gegevens ook wel eens een getal zitten dat meer op een schatting dan op een telling berust. Nederlandse vogelbeschermers zouden er goed aan doen om de opgaven van de gebieden die zij regelmatig bezoeken, te controleren met hun eigen waarnemingen en melding te doen van winst of verlies of van verandering van status. Nauwkeurige informatie is een krachtig wapen in de strijd om het behoud van de Europese vogelstand.

Zoals men mag verwachten van de Internationale Vogelbeschermingsraad wordt in het boek duidelijk uit de doeken gedaan hoe de gegevens zijn verkregen en welke (aantals)criteria zijn gebruikt voor broed- en trekvogels. Ook worden er overzichten gegeven van de vogels die om een of andere reden de aandacht verdienen van beschermers, zoals soorten met een kleine populatie, soorten die in Europa bedreigd zijn, of soorten die op wereldschaal bedreigd zijn. Ook worden de belangrijkste internationale regelingen voor bescherming vermeld en de landen die deze regelingen officieel hebben onderschreven, zoals de Ramsar overeenkomst (Wetlands), Bonn overeenkomst (Migratory species), World Heritage Convention, Bern overeenkomst (habitat voor bedreigde planten en dieren), de EEG-richtlijnen en aanbevelingen, enzovoort. Het criterium voor een belangrijk gebied is voornamelijk gezocht in de aantallen per soort. Dat is beslist geen achterhaald standpunt. Met de hui-

dige gespecialiseerde onderzoeken aan biotopen vergeten wij wel eens dat vogels zelf uitmaken of een gebied voor hen belangrijk is. Voor ons blijkt dat dan uit de relatieve aantallen die in zo'n gebied verblijven om er te broeden, te ruïen, te overwinteren, enzovoort.

De samenstellers met hun landelijke contactpersonen en hun veldwerkers hebben met deze publicatie een uiterst waardevol handboek samengesteld. Er blijkt duidelijk uit dat er nog veel is te zien in Europa, maar ook dat er op natuurbeschermingsgebied nog heel veel is te doen en dat daarbij grote spoed is geboden. Dit boek drukt ons op de feiten en is een goede basis voor een evenwichtig beleid, met dien verstande dat er heel hard gewerkt zal moeten worden om al het moois ook in de toekomst te behouden.

C. Swennen

Grimmet, R. F.A. & T.A. Jones (eds.). 1989. Important bird areas in Europe. ICPB Tech. Publ. No. 9. 889 p. ISBN 0-946888-17-5. Te bestellen bij International Council for Bird Preservation, 32 Cambridge Road, Girton, Cambridge CB3 0PJ, UK, onder bijvoeging van £ 21.5; deze prijs is inclusief port.

Mensen & Vogels

De koptitel van dit boek van de voormalige biologie- en aardrijkskundeleraar Louis Gonnissen geeft niet weer waar het voor staat. Het is speciaal gericht op aviculturisten en dan met name die groep welke belangstelling heeft voor het fokken van Europese vogelsoorten. In die zin is het een modern boek dat op een vlotte en eenvoudige geschreven wijze de ontwikkelingen in die sector, grotendeels uit eigen ervaring weergeeft. Het is een echt boek voor vogelliefhebbers met de beperkingen en onvolkomenheden die in dat wereldje helaas al te vaak als norm wordt gehanteerd. Zo wordt niet de moeite gedaan om het een en ander goed met bewijsvorming te onderbouwen en de ene na de andere, vaak achterhaalde, hypothese wordt als zijnde onaantastbare waarheid voorgeschoteld. Hoewel de uitgave en de tekeningen van Georges Daemen zeer verzorgd zijn moet worden gezegd dat dit boek een gemiste kans is. Door een onzorgvuldige tekst te presenteren zal de auteur voor de fok van Europese vogels juist onnodig minder geloofwaardigheid en interesse bij vogel- en natuurbeschermers oogsten dan hij wil. Terwijl de auteur met zijn ervaring en achtergrond toch zeker beter had gekund.

P.M.

Louis Gonnissen: *Mensen & Vogels. Europese Vogels en Aanverwante. Evolutie, Gedrag, Kweek, Kleur.* 144 bladzijden, tekeningen in kleur en zwartwit, fokschemas, index en geen literatuuroppgave (1989). Uitg. Boek. Berkenenstraat 7. B-3520 Zonhoven, België. ISBN 90-5232-029-2. Prijs f 49,75.